

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних економічних відносин та управління проєктами

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
«Міжнародні економічні відносини»

підготовки бакалаврів

спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та суспільні комунікації»

денної (очної) форми навчання

Силабус освітнього компонента «Міжнародні економічні відносини» підготовки бакалаврів галузі знань 29 «Міжнародні відносини» **спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та суспільні комунікації».**

Розробник: Бояр Андрій Олексійович, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин та управління проєктами, доктор економічних наук, професор.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(підпис) (Федонюк С. В.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та управління проєктами, протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

(Бояр А. О.)

© Бояр А.О., 2022 р.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма навчання	29 – Міжнародні відносини 291 – Міжнародні відносини, суспільні комунікація та регіональні студії, ОПП «Міжнародна інформація»	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання – 2023-2024
		Семестр – 3-й
ІНДЗ: немає		Лекції – 40
		Практичні (семінарські) – 32 год.
		Самостійна робота – 40 год.
Мова навчання	Консультації – 8 год.	
	Форма контролю: екзамен	
		українська

II. Інформація про викладача

ППП: Бояр Андрій Олексійович

Науковий ступінь: доктор економічних наук

Вчене звання: професор

Посада: завідувач кафедри, професор кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами

Контактна інформація: 0662857460, Andrij.Boyar@vnu.edu.ua.

Дні занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Вивчатимуться базові категорії міжнародних економічних відносин (МЕВ) за основними форми МЕВ, тенденції розвитку МЕВ, методи та основні інструменти регулювання різних форм міжнародної економічної діяльності на різних рівнях (національному, міжнародному, глобальному), особливості формування та розвитку системи МЕВ, система показників та методи регулювання міжнародної торгівлі, структура та механізми реалізації міжнародних фінансових відносин, міжнародний кредит, міжнародні інвестиції, національна і міжнародна валютні системи, міжнародна міграція робочої сили, міжнародний трансфер технологій, передумови, форми, причини та наслідки міжнародної економічної інтеграції, особливості регулювання різних форм МЕВ.

2. Пререквізити: «Вступ до фаху», «Теорія міжнародних відносин».

3. Постреквізити: «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики країн та регіонів», «Зовнішня політика України та національні інтереси», «Міжнародне

право», «Стратегії миру та міжнародної безпеки», «Інформаційна підтримка євроатлантичної інтеграції», «Основи дипломатії та дипломатичної роботи».

4. Мета і завдання освітнього компонента.

Навчальна дисципліна покликана ознайомити студентів з основними формами та базовими категоріями міжнародних економічних відносин, тенденціями розвитку міжнародних економічних відносин, методами та основними інструментами регулювання різних форм міжнародної економічної діяльності на різних рівнях (національному, міжнародному, глобальному).

Основними завданнями вивчення дисципліни «Міжнародні економічні відносини» є: вивчення особливостей формування та розвитку системи міжнародних економічних відносин; осмислення основних форм, закономірностей та особливостей розвитку міжнародних економічних відносин в сучасних умовах; аналіз системи регулювання міжнародних економічних відносин та засвоєння специфіки механізму регулювання міжнародних економічних відносин; особливостей регулювання форм міжнародних економічних відносин за посередництвом міжнародних економічних організацій.

5. Форми та методи навчання: інтерактивна лекція (вербальні та ілюстративно-демонстраційні методи: розповідь, пояснення, дискусія, презентація, демонстрація, запитання-відповідь, мозговий штурм), вебінар, аналіз ситуацій та розв'язання ситуаційних завдань, електронне тестування.

6. Результати навчання (компетентності)

ІНТ. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК13. Здатність бути критичним і самокритичним.

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному. СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

СК11. Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.

СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.

7. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Сем.	Сам. роб.	Конс.	Метод контролю*/ Бали
Тема 1. Основні теоретичні підходи до міжнародних економічних відносин	13	6	4	3	-	ДС/4
Тема 2. Середовище для розвитку міжнародних економічних відносин	7	2	2	3	-	ДС/3
Тема 3. Історія міжнародних економічних відносин	7	2	2	3	-	ДС/3
Тема 4. Система світового господарства	10	4	2	3	1	ДС/3
Тема 5. Міжнародний поділ праці та теорії міжнародної торгівлі	7	2	2	3	-	ДС/3
Тема 6. Міжнародна торгівля та її показники	9	2	2	4	1	ДС/3
Тема 7. Регулювання міжнародної торгівлі	8	2	2	3	1	ДС/3
Тема 8. Міжнародний рух капіталу	8	2	2	3	1	ДС/3
Тема 9. Міжнародні фінансові та валютні відносини	11	4	2	4	1	ДС/3
Тема 10. Міжнародна міграція робочої сили та міжнародний трансфер технологій	13	4	4	4	1	ДС/4
Тема 11. Міжнародна економічна інтеграція	14	6	4	3	1	ДС/4
Тема 12. Механізм регулювання міжнародних економічних відносин	13	4	4	4	1	ДС/4
Модульна контрольна робота						Т/60
Всього годин/Балів	120	40	32	40	8	100

Методи контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/РС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Форма і зміст таблиці можуть бути видозмінені, на розгляд кафедри

IV. Політика оцінювання

Обов’язкове дотримання норм Кодексу академічної доброчесності ВНУ у процесі навчання. Допускається заочне письмове відпрацювання пропущених з поважної причини семінарів. Максимальна кількість дозволених пропусків без поважної причини – 2. Можливе зарахування результатів формальної чи неформальної освіти як окремих тем чи змістових модулів курсу відповідно до Положення ВНУ від 29.06.2022 р.

Максимальна кількість балів за вивчення курсу – 100, включаючи:

- до 40 балів за участь в обговореннях (семінари) (Модуль 1);
- до 60 балів за підсумковий тест (екзамен) (Модуль 2).

Модуль 1												Модуль 2	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	Підсумковий тест	
4	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4	60	100

Студент, який до екзамену заробив понад 75 балів, може погодитись на зарахування цих балів як остаточної оцінки за курс (без складання екзамену). Студенти, які набрали менше 75 балів або хочуть покращити свою підсумкову оцінку за курс складають екзамен у визначений розкладом заліково-екзаменаційної сесії час. Екзамен проводиться теж у формі електронного тестування у програмі MS Forms за тією ж самою базою питань, що й підсумковий тест.

Необхідний мінімум для успішного завершення курсу – 60 балів.

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю – екзамен, який проводиться шляхом електронного тестування у програмі MS Forms.

Тематичне відображення питань підсумкового тесту (екзамену):

Тема 1. Основні теоретичні підходи до міжнародних економічних відносин

- 1.1. Визначення категорії "міжнародні економічні відносини".
- 1.2. Етапи розвитку міжнародних економічних відносин.
- 1.3. Суб'єкти і об'єкти міжнародних економічних відносин.
- 1.4. Рівні міжнародних економічних відносин.
- 1.5. Форми міжнародних економічних відносин:
  - 1.5.1. Міжнародна торгівля;
  - 1.5.2. Міжнародні кредитно-фінансові та інвестиційні відносини;
  - 1.5.3. Міжнародний трансфер технологій;
  - 1.5.4. Міжнародна міграція робочої сили.

Тема 2. Середовище для розвитку міжнародних економічних відносин

- 2.1. Класифікація факторів міжнародних економічних відносин.
- 2.2. Природно-географічне середовище для міжнародних економічних відносин.
- 2.3. Політичні та законодавчі детермінанти міжнародних економічних відносин.
- 2.4. Економічні та інфраструктурні умови міжнародних економічних відносин.
- 2.5. Соціокультурне середовище міжнародних економічних відносин.

Тема 3. Історія міжнародних економічних відносин

- 3.1. Особливості зовнішньоекономічних зв'язків стародавнього світу.
- 3.2. Міжнародні економічні відносини феодальної доби.
- 3.3. Колоніальний період становлення міжнародних економічних відносин.
- 3.4. Новий етап у розвитку світових економічних відносин.
- 3.5. Міжнародні відносини в новітній період.

Тема 4. Система світового господарства

- 4.1. Поняття і структура системи світового господарства.

- 4.2. Підходи до систематизації країн світу.
- 4.3. Ключові суб'єкти світової економіки.
- 4.4. Етапи розвитку світового господарства.
- 4.5. Теорії світового економічного розвитку та міжнародних економічних відносин.

Тема 5. Міжнародний поділ праці та теорії міжнародної торгівлі

- 5.1. Поняття та передумови міжнародного поділу праці.
- 5.3. Теорії міжнародної торгівлі (меркантилізм і теорії абсолютних і порівняльних переваг, неокласичні теорії міжнародної торгівлі (теорема Гекшера-Охліна, теорема Рибчинського, парадокс Леонт'єва, неофакторний підхід), альтернативні та сучасні теорії міжнародної торгівлі).
- 6.2. Показники розвитку міжнародної торгівлі:
  - 6.2.1. Показники обсягів міжнародної торгівлі.
  - 6.2.2. Структурні показники міжнародної торгівлі.
  - 6.2.3. Балансові показники міжнародної торгівлі.
  - 6.2.4. Показники інтенсивності міжнародної торгівлі.

Тема 7. Регулювання міжнародної торгівлі

- 7.1. Види національної зовнішньоторговельної політики.
- 7.2. Інструменти та механізми регулювання міжнародної торгівлі.
- 7.3. Тарифне регулювання зовнішньої торгівлі:
  - 7.3.1. Експортні мита: причини і наслідки.
  - 7.3.2. Імпортне мито: види і функції.
  - 7.3.3. Тарифні квоти.
- 7.4. Інструменти нетарифного регулювання зовнішньої торгівлі:
  - 7.4.1. Кількісні методи: квоти, ліцензування, добровільні обмеження експорту (VER).
  - 7.4.2. Фінансові методи регулювання торгівлі.
  - 7.4.3. Приховані та неекономічні методи регулювання торгівлі.

Тема 8. Міжнародний рух капіталу

- 8.1. Сутність міжнародного руху капіталу.
- 8.2. Світовий ринок капіталу.
- 8.3. Форми та інструменти міжнародного кредитування.
- 8.4. Міжнародні інвестиції: визначення, завдання та функції.
- 8.5. Прямі та портфельні інвестиції.
- 8.6. Національне регулювання потоків іноземних інвестицій.

Тема 9. Міжнародні фінансові та валютні відносини

- 9.1. Міжнародні платіжні системи.
- 9.2. Поняття міжнародних валютно-фінансових відносин.
- 9.2. Валютний курс та його регулювання.
- 9.3. Еволюція світової валютної системи.
- 9.4. Національний платіжний баланс.

Тема 10. Міжнародна міграція робочої сили та міжнародний трансфер технологій

- 10.1. Міжнародна трудова міграція: сутність і види.
- 10.2. Причини та наслідки міжнародної трудової міграції.
- 10.3. Кількісні та якісні показники міграції.
- 10.4. Країни та міжнародні організації у регулюванні міжнародної міграції.
- 10.5. Основні теорії міжнародної трудової міграції.
- 10.6. Технології в системі інтелектуальної власності.
- 10.7. Міжнародний ринок технологій.
- 10.8. Форми міжнародного трансферу технологій.

Тема 11. Міжнародна економічна інтеграція

- 11.1. Сутність та передумови міжнародної економічної інтеграції.
- 11.2. Цілі міжнародної економічної інтеграції.
- 11.3. Основні міжнародні союзи світу.
- 11.4. Форми (рівні) міжнародної економічної інтеграції.
- 11.5. Позитивні та негативні наслідки міжнародної економічної інтеграції.

Тема 12. Механізм регулювання міжнародних економічних відносин

- 12.1. Основні принципи, рівні та методи регулювання МЕВ.
- 12.2. Фірми в системі регулювання МЕВ.
- 12.3. Держава як регулятор МЕВ. Національна зовнішньоекономічна політика держави.
- 12.4. Міжнародні організації як регулятори МЕВ.
- 12.5. СОТ та її роль у міжнародних торговельно-економічних відносинах.
- 12.6. МВФ, Світовий банк та економічна діяльність ООН.
- 12.7. Міжнародні договори в системі регулювання МЕВ.

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

- 1) Амеліна І. В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / Амеліна І. В., Попова Т. Л., Владимиров С. В. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 256 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_941_87386315.pdf
- 2) Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. посібник / Т.В. Шталь [та ін.]. Харків : «Видавництво «Форт», 2015. 364 с. URL: <http://surl.li/bbrxm>
- 3) Міжнародні економічні відносини: навч. посібник / за ред. Козак Ю.Г. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 400 с. URL: <http://surl.li/cvwto>
- 4) Міжнародні економічні відносини: підручник / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 602 с. URL: <http://surl.li/cvwtj>
- 5) Патица Н. І. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / Патица Н. І., Мартинюк О. В., Кучеренко Д. Г. Київ: Центр навчальної літератури, 2022. 560 с.